

ԿԱՐՃ, ԲԱՅՑ ԱՐԳԱՍԱԲԵՐ ԿՅԱՆՔ (ՎԱՐԴԱՆ ԴԵՎՐԻԿՅԱՆ)

Այս տարվա ապրիլի 13-ին վախճանվեց ՀՀ ԳԱԱ Մ. Արեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի տնօրեն, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Վարդան Գևորգի Դևրիկյանը: Ապրեց ընդամենը 59 տարի... Կարճ, բայց արգասաբեր կյանք, որն անմնացորդ նվիրում էր, անանձնական ջանքեր:

Ընտանիքը, հայրենիքն ու գիտությունը շաղկապված էին այնքան ամուր, որ գրեթե անկարելի էր առանձնացնել մեկը մյուսից:

Քաղաքացիական կեցվածք ու դիրքորոշում ունեցող անհատականություն էր՝ ձեռքին զենք ու գրիչ:

Բազմաթիվ հոդվածներ բովանդակող իր գիրքը՝ «Չսկսված և չավարտված պատերազմը», որն սկզբնաղբյուրային նյութ է՝ գրված ականատեսի և մասնակցի ձեռքով, հեղինակի բնորոշմամբ՝ «...հավաքական հիշեցում է, խնդրանք և պահանջ ոչ միայն խոնարհվելու մեր ժողովրդի առջև, այլև առաջին հերթին մտածելու նրա ցավերի և հոգսերի մասին»:

Իբրև իր ժողովրդի արժանի զավակ՝ չընկճվեց երբեք և երբեք չընկրկեց դժվարությունների առաջ: Իր ազնվությամբ ու պարզությամբ կարողացավ բացել բազում դռներ: Անսահմանորեն ներելու իր կարողությամբ, դիմացինին օգտակար լինելու ձգտումով և սրտացավ վերաբերմունքով արժանացավ շատերի համակրանքին:

Վարդան Դևրիկյանը ծնվել է 1964 թ. մայիսի 18-ին Վանաձորում: 1981-1986 թթ. սովորել է Երևանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետում: 1986-1988 թթ. եղել է ասպիրանտ նույն ֆակուլտետի հայ գրականության ամբիոնում: 1989 թ. հունվարին աշխատանքի է ընդունվել Մաշտոցի անվան Մատենադարան: 1990-1992 թթ. եղել է «Լուսավորիչ» թերթի գլխավոր խմբագիրը:

Մասնակցել է Արցախյան պատերազմին, 1994 թ. մայիսի 28-ին պարգևատրվել է ՀՀ «Մարտական խաչ» երկրորդ աստիճանի շքանշանով:

1996 թ. պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Ղևոնդ Ալիշանը և հայ հին գրականությունը» թեմայով, և ստացել բանասիրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

1993-2009 թթ. աշխատել է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում՝ որպես «Էջմիածին» ամսագրի գլխավոր խմբագրի տեղակալ, ապա՝ գլխավոր խմբագիր և Մայր Աթոռի Ձեռագրատան պատասխանատու:

2009 թ. դեկտեմբերից ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի փոխտնօրենն էր, 2015 թ. մայիսից՝ տնօրենը: 2012-2023 թթ. Հայաստանի գրողների միության և ԳՄ նախագահության անդամ էր:

2013 թ. պաշտպանել է դոկտորական ատենախոսություն՝ «Հայ միջնադարյան գանձերը և «Գանձարան» ժողովածուն» թեմայով՝ արժանանալով բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի:

Հեղինակ է 5 տասնյակ գրքերի, որոնք լույս են տեսել հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն և ֆրանսերեն, 60-ից ավելի գիտական հոդվածների՝ նվիրված հայ գրականության և մշակույթի պատմությանը, լրագրային բազմաթիվ հրապարակումների:

Իր ժողովրդին ու հոգևոր արժեքներին ծառայելու ձգտումը Վ. Դևրիկյանին ողջ կյանքում խորհրդանշական ձևով կապեց Մայր Աթոռի, Մատենադարանի, ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի հետ՝ պայմանավորելով գիտական հետաքրքրությունների շրջանակների լայն և ընդգրկուն լինելը: Վ. Դևրիկյանը շրջանառության մեջ դրեց համալիր ուսումնասիրություններ՝ նվիրված հայ գրքին, տպագրությանը, հայոց գրին, հոգևոր բանաստեղծության ուրույն ժանրին՝ գանձերին, Սրբալույս Մյուռոնին...

Առանձնակի սիրով նվիրվեց հայ դասական գրողների երկերի գիտական հրատարակությունների գործին՝ այն դիտարկելով գրականության ինստիտուտում կատարվող կարևորագույն աշխատանքներից մեկը: Նրա կազմակերպած հանրապետական և միջազգային գիտաժողովներն ինստիտուտի և գիտակրթական տարբեր հաստատությունների միջև համագործակցության նորանոր հնարավորություններ տվեցին:

Վ. Դևրիկյանը մեծ աշխատանք կատարեց գիտական կադրեր պատրաստելու ուղղությամբ՝ նախագահելով ինստիտուտում գործող մասնագիտական խորհուրդը, ղեկավարելով ասպիրանտների և հայցորդների:

Վ. Դևրիկյանն ընդգրկված էր տարբեր ինստիտուտների գիտխորհուրդների կազմում, քննական հանձնաժողովներում: Գիտական պարբերականների խմբագրական խորհուրդների անդամ էր, բազմաթիվ գրքերի խմբագիր:

Պատկառելի գիտական ժառանգությամբ, մասնագիտական հմտություններով նա անառարկելի հեղինակություն էր դարձել թե՛ Հայաստանում, թե՛ Հայաստանի սահմաններից դուրս:

Երբևէ չի խամրի Վարդան Դևրիկյանի լուսավոր հիշատակը նրա գործընկերների սրտերում, և անմոռաց կմնա մարդկային կերպարը՝ մշտանորոգ կորովով, արտասովոր եռանդով ու նախանձելի խանդավառությամբ:

ՀՀ ԳԱԱ նախագահություն

ՀՀ ԳԱԱ հայագիտական և հասարակական գիտությունների բաժանմունք

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտ